

BSAL, 65 (2009), 243-252.

Nous documents sobre l'art de la construcció. III

MARIA BARCELÓ CRESPI

RESUMEN

Como ampliación a anteriores investigaciones (BSAL, 59, 2003 y BSAL, 63, 2007) se incluye una nueva serie documental fechada entre 1435 i 1514.

Palabras clave: albañil, construcción, edificios góticos.

ABSTRACT

In the deepening of former investigations (BSAL, 59, 2003 and BSAL, 63, 2007) this paper includes new serial of documentation between 1435 i 1514.

Key words: workshop, gothic buildings, builder.

Catorze documents referits a l'art de la construcció, en un sentit lat, constitueixen aquesta nova entrega que amplia el corpus de dades sobre picapedrers i obres. Es tracta d'una altra aportació amb més informacions envers els artífex de la ciutat gòtica així com també d'algunes realitzacions a la part forana.¹

I

1435, juliol, 12

Construcció d'un porxo en el convent de Sant Francesc.

ARM, Prot. M-159, 94.

Nos Anthonius Sagra, lapicida, et Simeon Genbert (?), fusterius, cives Maioricarum, gratis promittimus vobis venerabilis Nicholao Generii, mercatori Maioricarum, quod quoddam porxo quod Deo dante facimus coram capellam vestri dicti Nicholay Generii in monasterio Sancti Ffrancisci civitatis Maioricarum perficiemus illud hinc per totum mensem presentem julii sub pena omnium missionum super quibus credatur etc. et sub pena ex pacto viginti librarum regales Maioricarum minorum applicandarum medietatem fischo pro quo notario etc. et aliam vobis quam volumus incurrere si infra illud tempus non perficeremus obligamus et nomine depositi etc. renunciamus ex pacto libelli oblacioni etc. spacio quadrimestri etc. gratis regiis etc. bonis privilegiatis etc. foroque etc. Acto tum inter nos et vos quod non possimus opponere excepcionem propter aliquam solutionem nobis fiendam per fratres vel alios de quibus operibus fiendis ex parte vestra (...) habuisse a vobis XXIII libras de quibus facimus finem.

Testes Simeon Sollannes et Sanxo Riberes pentinatores.

¹ Hi ha alguns documents de transcripció molt complicada i per això resten paraules en blanc. Així i tot he d'agrair al Dr. Ricard Urgell Henández l'ajuda prestada a l'hora de transcriure algunes paraules de difícil lectura.

II

1461, octubre, 29

Construcció d'un carner a la capella de Sant Nicolau a la Seu per a la confraria dels xarquesos.

ARM, Prot. F-125, 184-184v.

Die martis XXVIII octobris.

Nos Petrus Montserrat et Martinus Pou, lapiscide Maioricarum, ex parte una et Martinus Berthomeu que fui servus venerabilis Johannis Barthomeu et Jacobus Lobet qui fui servus Luche Lobet, fusterii, et Martinus Vaquer nomibus propriis ac etiam nomine superpositorum confratrie xarquesiorum in capella beati Nicholay Sedis Maioricarum ordinate ex altera partibus. Gratis etc. confitemur ad invicem er vicissim quod super constructione et fabricacione cuiusdam carnerii nobis fieri indulti in dicta capella (...) et fecimus pacta sequencia videlicet quod nos dicti Petrus Monserrat et Martinus Pou teneamur nostris expensis construere et facere ipsum carnerium in loco vobis designato in dicta capella et illius magnitudinis prout per honorabilem vicarium generalem fuit assignatum ex lapidibus de Raffalbeig de malla prima excepto lapide porte dicti carnerii quod habeat esse lapidis de Santanyi et paymentum de Raffalbeig malla prima et nos teneamur eum dare completum et sit profunditatis duodecim palmorum. Et nos dicti xarquesii teneamur dare vos dictis lapiscidis XV libras X solidos regales Maioricarum minorum hoc modo videlicet V libras de presenti in presencia notarii et testium et alias V libras cum portaveritis omnes lapides in dicta capella et residuas V libras X solidos finito dicto opere. Et hec promiserunt ad invicem etc. pro quibus etc. obligamus etc. renunciamus etc. largo cum pacto quod si non est perfectum dictum opus usque ad diem XV novembris proxime pro parte (...) possint eum perfici facere expensis dictorum lapiscidarum etc.

Testes Christoforus Graçet et Jacobus Puig paratores.

III

1465, desembre, 3

Construcció d'una font a la Ciutat de Mallorca, prop del forn d'en Portes.²

ARM, EU 12, 135-136.

Per la font la qual novament se deu fer pres lo forn d'en Portas.

Dimarts a III de desembre any dessús dit.

Los dia e any dessús dits los honorables jurats de la Universitat de la ciutat e regne de Mallorca hoida la supplicació a ells de paraula feta una e moltes vegades per lo honorable mossèn Johan Armadans, cavaller e doctor en leys, e alguns vesins seus sobre la clausura e incorporació dins lo alberch e pati del porxo qui és caygut confrontant ab l'ort del dit mossèn Johan la via de la Quartera, vist axí mateix lo dit pati al hull una e moltes vegades per los dits honorables jurats, donen licència e facultat al dit mossèn Johan Armadans que del cantó de una volta closa qui és prop lo forn d'en Portas lo qual és ja del dit mossèn Johan fins al cantó del carrer qui va la via del alberch del honorable en Fferrer de Galiana, lo dit mossèn Johan Armadans pusca claura e tapar so és que la hun pilar entre

² Document citat a Maria BARCELÓ CRESPI; Guillem ROSSELLÓ BORDOY: *La ciudad de Mallorca. La vida cotidiana en una ciudad mediterránea medieval*, Palma, 2006, 434-435.

dins la clausura e l'altre pilar qui és prop lo dit cantó del carrer del dit Fferrer de Galiana rest defora la dita fahedora clausura. E que axí en bixest angle e androna lo dit mossèn Johan pusca cloura lo dit pati a sa voluntat dada facultat als habitants e confrontants del dit loch e pati qui-s ha cloura de poder-hi fer una font la qual sia pública a tots los habitants de la present ciutat e dels dits vesins per adjutori de la qual los honorables jurats en nom de la dita Universitat seguint la oferta ja feta per los honorables jurats passats e aquella confirmant en nom de la dita Universitat de donar en adjutori de la dita font quoranta lliures tota hora que la dita aygua se pricipiarà en amenar a la dita font manant esser feta la present scriptura e de aquella liurar còpia al dit honorable mossèn Johan Armadans.

IV

1469, març, 13

Contracte d'aprenentatge d'Antoni, fill de Pere Monserrat, picapedrer, amb Mateu Forcimanya, picapedrer.

ARM, Prot. M-257, 2v.

Die lune XIII mensis marcii anno MCCCCLXVIII.

Ego Petrus Monserrat lapicida Maioricarum gratis mitto et affirmo vobiscum Matheo Forcimaya lapicida Maioricarum presente Anthonium filium meum etatis XV annorum causa adicendi officium vestrum alias serviendi vobis in omnibus causis licitis et honestis ad tempus trium annorum in presente civitate Maioricarum (...) si vero in regno Neapolis moraveritis ad tempus quatuor annorum (...) a die prima mensis aprilis proxime venturi infra quod tempus non (...) vos ad (...) vestra et si (...) promitto illum ad dervicium vestrum (...) sub pacto que vos teneamini illum tenere sanum et egrum illumque providere in potu et cibo calciatu et vestitu et in fine dictum temporis vestire illum totum de novo et dare eidem unum tallant, hun scayre e dues paletes. Ad hec ego Matheus Forcimanya acceptans etc. obligo etc. large sub pacto quod (...) in regno Neapolis vos (...) teneamini illum proquistere et ad manus meas habere si vero in presente civitate (...) teneamini vos dictus Petrus ad (...) meum habere large.

Testes Anthonius Forns et Johannes Canyelles.

V

1473, juliol, 20

Sobre el pou d'en Dolset al puig de Santa Creu.

ARM, EU 15, 71v.

Die martis XX julii anno MCCCCLXXIII.

Los dia e any dessús dits en Miquel Piquer, mariner de Mallorca, promès als honorables jurats de la Universitat de la ciutat i regne de Mallorca que per rahó de dos poals de fust encercolats de cercols de ferro senyats de senyal real los quals lo honorable en Johan Muntayans, scrivà de messions menudes, li ha donats de manament dels dits jurats per obs e servitut de hun pou situat dins la dita ciutat en lo puig de Santa Creu lo qual pou és de la dita ciutat vulgarment dit lo pou d'en Dolset lo qual ell ha fet scurar a despeses sues e dels confrontants. Tendrà los dits poals d'aquí avant en condret e custòdia de totes coses necessàries al dit pou a cost e messions sues e dels dits confrontants e que per la dita

rahó no demanarà alguna cosa a la dita Universitat. E per açò atendre e servir obliga tots sos béns largament fent asò fer sotsmatent-se al for del honorable execudor.

Testes Johannes Muntayans civis et Johannes Mates scriptor Maioricarum.

VI

1486, febrer, 18

Reparació de la síquia de l'aigua entre la porta Pintada i la porta de Sant Antoni.

ARM, Prot. T-881, 84-84v.

Die sabbati XVIII mensis febroarii anno predicto MCCCCLXXXVI.

Nos Mathias Çaguals et Thomas Çaguals fratres lapiscide cives Maioricarum parte ex una et Jacobus Roig, Martinus Sola et Antonius Oliver holitores cives Maioricarum tam nomine proprio quam nomine etiam aliorum holitorum et eorum etiam aliorum omnium qui de cequia infrascripta usum habent parte ex altera. Super reparatione ipsius cequie posite supra vallum inter portam Depictam et portam Sancti Antonii venimus ad pactum quod sequitur huiusmodi sub tenore scilicet que nos dicti lapiscide sollempni stipulatione mediante promittimus et convenimus bona fide vobis dictis holitoribus presentibus pro vobis et aliis quorum intersit stipulantibus nos statim facturos operaturos et manus allaturos ibi in dicta cequia in loco qui nunc indiget refectione tres pedes lapideos latitudinis quilibet trium lapidum a vallo in altitudinem et terminum dicte cequie unacum etiam dicta cequia lapidea apta aqueductui inclusive ipsa pedum predictorum inter valla complendo bituminatis lapidibus. Quiquidem tres pedes unum opus facientes conficientur instar alterius pedis qui ibi paulo ulterius est et qui incipient a quodam foramine quod sub dicta cequia patet in quodam saxo sive lapide operato versus portam predictam Depictam et terminabunt ad quandam caprificum que ibi est in pariete ipsius valli versus portam Sancti Antonii supradictam ubi est quidam lapis unius. Et dictum opus nos (...) facturos precio inter nos pacto quinquaginta octo librarum quas nobis vos exsolvetis his modo et solutionibus scilicet dum medium adimpleverimus dictum opus medietatem ipsius precii seu mercedis. Et dicto completo sive absoluto opere residuam medietatem (...) integri precii. Item ulterius sub dicto sollempni pacto spondemus nos operam daturus et resarcituros quoddam foramen quod cequiam predictam reddit futilem et minus (...) ante fores ortuli Martini Terrers subscripti notarii in capite pontis qui ibi est et nonnullas alias rimas que in fundo sunt ipsius cequie a dicto et superius scripto pede et opere usque ad pontem novum versus ortum quem vulgus vocato lort del Rey. Pro quibusquidem huiusmodi ultimi operis laboribus exsolvetis quadraginta solidos qui pariter cedent in emendam et solutionem novem lapidum nostrorum quos olim in dicto vallo detuleramus inclusis in in dicto numero quattuor lapidibus qui deserviunt ibi et sunt in loco per quem lusores balliste descendunt ad dictum vallum et reddunt dicti quattuor lapides graduarium. Et dictum promittimus incohare opus ad proximam ebdomadam et premissa adimplere omni exceptione remota etc. sub poena omnium missionum etc. obligamus bona etc. renunciemus largo etc. foroque etc. Et nos predicti holitores presentes promittimus vobis dictis lapiscidis presentibus dicta duo precia dictorum operum que summam faciunt sexaginta libras vobis exsolvere prout per vos superius dictum est et expressum omnia exceptione remota etc. sub poena omnium missionum etc. obligamus bona nostra et ceterorum holitorum et aliorum quorum inter sit etc. renunciemus largo modo et foro etc. et legi et franquesie Maioricarum de principali prius conveniendo etc.

Testes Joannes Çagrera, Guillelmus Vilasclars, lapiscide Maioricarum, et Petrus Servera ville Inche in quorum presentia omnes predicti firmarunt.

VII

1491, setembre, 26

Contracte d'aprenentatge de Bartomeu Miquel, fill del picapedrer Bartomeu Miquel, amb Joan Serra, picapedrer, per aprendre'n l'ofici.

ARM, Prot. P-411, 100v-101.

Ego Bartholomeus Michael lapiscida Maioricarum gratis mitto et afirmo vobiscum Johanne Serre lapiscida Maioricarum presente Bartholomeum Michaelis filium meum etatis terdecim annorum ad tempus quinque annorum a die presenti in antea continue numerandorum causa addicendi officium vestrum serviendique vobis et domui vestre tam de die quam de nocte in omnibus causis et negociis licitis tamen et honestis sub pacto et condicione quod infra dictum tempus eidem filio meo alimenta prestare teneamini videlicet tenere eum sanum et egrum calciatum et vestitum provisumque in potu et sibo. Ego enim promitto que durante dicto tempore dictus filius meus a domo et servicio vestris non recedit neque fugiet ac (...) neque dandum vobis seu rebus vestris faciet neque facienti consentiet et si contrarium fecerit quod ab sit illum vobis restituam meis expensis vobiscumque morari faciam donech tempus predictum ad impletum fuerit dannaque per illam vobis illata vobis indilate satisffaciam et emendabo obligo omnia bona mea etc. renuncio large etc. Ego quidem Johannes Serra lapiscida Maioricarum hiis presens dictumque Bartholomeum Michaellem minorem in dicipulum meum accipiens et acceptans promitto instruere illum in arte seu officio meo ac cetera omnia et singula que per me attendenda sunt et complenda iuxta preambula servabo et complebo obligo omnia bona mea etc. renuncio large etc.

Testes discretus Johannes Fageda, clericus, et Jacobus Galiana, scriptor, in quorum presencia omnes firmarunt.

VIII

1496, juny, 13

Construcció del cor de la capella de Sant Andreu.

ARM, Prot. P-391, 81-84.

Per los ferrers.

Die lune XIII junii anno a Nativiate Domini MCCCCLXXXVI.

Nos Gabriel Balaguer et Johannes Bogellas suprapositi anni huius officii sive collegii ferri fabrorum, Johannes Michaelis, Demianus Sarra et Athonius Molins ferri fabri proceres unacum Demiano Bogellas absentis dicti officii ex una et Petrus Alzinas lapiscida ex altera partibus gratis capitula infrascripta que super infrascripto negocio inter nos dictis nominibus conventa et concordata fuere firmamus et de et super illis et prout in eis et infra continetur legitime paciscimur et contrahimus quorum capitulorum tenor sequitur et est talis:

Primo los dits sobreposats e pròmens del dit offici dels dits ferrers e lo dit mestre Pera Alzinas picapedrer sobre lo cor que se ha a ffer en la asglèsia de Sent Andreu són de acordí ço és que lo dit mestre Pera Alzinas se obliga e promet fer lo dit cor en la dita asglèsia del primer arc de aquella fins a la paret del front de la dita asglèsia hon és lo portal

de dita asglésia ço és que lo dit mestre Pera Alzinas metrà les mans de ell e dels manobres e de tots los que seran mester en fer lo dit cor la pedra e tot lo pertret que serà mester en aquell dit cor e per lo compliment de aquell.

Item lo dit mestre Pera farà promet e se obliga fer sots lo dit primer arc de la dita asglésia hun arc ascassà anse de paner de pedra blanca del castell de Bellver bona e rebadora e farà en dit arc dos bossells e en cascuna repressa del dit arc dos àngells qui tindran lo senyal e armas del dit offici dels ferrers.

Item promet e se obliga lo dit mestre Pera Alzinas de fer sobre lo dit arc huns empits de la matexa pedra tant quant tindrà lo tou del dit arc ab hun passemà e en lo mig dels dits empits farà lo dit mestre Pera Alzinas hun ymatge de Sent Aloy rematent la mesura a la sua discretió.

Item és tengut e promet lo dit Pera Alzinas fer una scala per muntar al dit cor de guix de sinc palms de cana de ample a la cloenda sots la dita scala e lo rembador de la dita scala farà de mitge pedra de la matexa pedra. E és tengut fer-hi dos portals de la matexa pedra lo hu pla per entrar devall la scala e l'altra per muntar al dit cor serà scassà anse de paner ab hun bossell. E lo rembador de la dita scala ço és dalt lo dit cor farà de la matexa pedra.

Item és tengut e promet lo dit mestre Pera Alzinas fer al peu del dit arc una picha per tenir la aygo beneyta de pedra de Sentenyí.

Item és tengut e promet lo dit mestre Pera Alzinas per dar compliment al dit cor fer una capella de guix qui tindrà tot lo tou de l'arc fins a la paret del front de la dita asglésia hon és lo portal de aquella ab una clau de guix ab les armas o senyals del dit offici. E demunt la dita capella empaymentarà de payment de Rafalbeig bo e rebador e farà la dita capella ab ses represas e tot son mester e compliment. E més axalberà lo trast dalt lo dit cor de calcs e guix.

E los dits sobreposats e pròmens prometen e se obligan donar e pagar al dit mestre Pera Alzinas sinquante duas liuras de moneda de Mallorca.

E més són de acordi e lo dit mestre Pera Alzinas promet e se obliga, que que (sic) si la dita obre per qualsevol defecte mencave, de tornar-ho tot a cost e a missió sua. E per assò done per fermanses en Bernat Remell guixer e mestre Arcís Cabater los quals prometen e volen esser tinguts e obligats ensemps ab lo dit mestre Pera Alzinas e sens ells principalment e per lo tot en e per lo que dit mestre Pera és tengut e obligat en cas que dita obre per qualsevol defecte mencàs obligants per assò les lurs personas e béns e de cascú d'ells en sol. Renunciamus (...) et legi de principali etc. foro large.

Quare nos partes predicti renunciamus (...) premissorum (...) non gestorum etc. promittimus altera pars nostrum alteri ad invicem et vicisim dicta capitula et omnia et singula que in eis continentur sine dilacione et revoco (...) impedimento singula singulis referendo tenere servare et complere et non contrafacere vel venire etc. sub pena omnium (...) etc. super quibus etc. obligamus videlicet nos dicti suprapositi et proceres bona dicte nostre confraternitatis. Et ego dictus Petrus Alzinas se ipsam me (...) aliter et bona mea etc. renuncio large etc. foro etc. large.

Testes Johannes Amoros unus ex virgariis curie gubernacionis Maioricarum et Bartholomeus Rexac de Manacor in quorum presencia dicti suprapositi et proceres ac dictus Petrus Alzinas firmarunt.

IX

1498, març, 20

Sobre unes obres a fer en el castell de Pollença.

ARM, RP 51, 137v.

Letra de certes obres s'an a fer en lo Castell Reyal de Pollença.

Senyor molt noble.

Aprés humil e subdita recomenació senyor la causa de la present és per avisar vostre senyoria com per lo sényer en Johan Nato, cirvent del castell de Pollença me és stat dit yo muntàs al dit castell per a veure quines obres hi són necessàries. E de fet yo senyor so muntat al dit castell ab en Pere Gradulí, mestre de cases, e essents dins lo dit castell havem trobat que en la sala de dit castell ha mester adops e per semblant en la ygléia qui és sots invocació de Sant Gabriel (...) e senyor en una torra qui és tinent en la dita ygleia de Sant Gabriel en la qual torra ha ferit lamp e sta molt perillosa de caura e si caya senyor la murada del dit castell restarà molt baxa. E axí matex fa adobar la hu dels dos aljups qui hi són e per semblant fa adobar la casa dita del molí qui sta per caura e si cau, senyor, totes les teulas se perdran. E més fa adobar una casa dita del forn e sobre la porta de la entrada del dit castell ha quatre merlets qui fan adobar sinó ells cauran. Fa stima lo dit mestre de cases que hi haurà de despeses de XXXV lliures fins en XXXX lliures perque, senyor, de las dites coses certiffich vostre senyoria per lo que de paraula me és stat dit per lo dit Johan Nato cervent de dit castell. Diu lo dit mestre de cases que si los dits adops no-s fan prest seran dobles las despeses. E coman-me a vostre mercè y senyoria. De Pollença a XX de marts any mil CCCCLXXXVIII.

Senyor.

Del vostre humil servidor qui a vos se recomana Mateu Comellas.

X

1499, desembre, 9

Construcció de dues finestres quadrades a la capella de Sant Andreu.

ARM, Prot. P-394, 247v-248.

Die lune VIII mensis decembris anno a Nativitate Domini MCCCCLXXXVIII.

Ego Gabriel Sent Martí lapiscida Maioricarum gratis confiteor et in veritate recognosco vobis Gabrieli Blanc manescallo et Bernardo Ferrer carderio presentibus olim suprapositis confraternitatis quam ferri fabri presentis civitatis Maioricarum tenent sub invocatione Sancti Eligii in ecclesia Sancti Andree. Quod a vobis dicto nomine habui atque recepi vos que michi dedistis et exsolvistis triginta quatuor libras et quatuor solidos monete Maioricarum et sunt per illis duabus fenestris quadratis cum bocellis quas ego ex lapide ville de Sancto Agnino feci et operatus (...) vobis dicto nomine illasque posui et misi dedique lapidem cum toto pertret illis necessario in fronte sive front ecclesie dicti Sancti Andree quam frontem (...) vulgo lo (...) exalbavi et in illa dictas fenestras feci et posui dicto et pro omnibus predictis michi dedistis (...) sive canastra lapides et exsolvistis dictas

XXXIII libras IIII solidos. Unde renuncio ex etc. ffacio vobis de predicta quantitate bonum finem et apocham de soluto et pacto de ulterius non petendo et danno agendo pro premissis seu eorum occasione.

Testes honorabiles Jacobus Mercer civis et Ffranciscus Mares scriptor Maioricarum.

XI

1501, abril, 17

Joan Marcó, mestre de parets de Binissalem, es compromet a construir cent tornais de paret per a Miquel de Sant Joan.

ARM, Prot. P-397, 64-64v. Repetit al Prot. P-435, 49-50.

Nos Michael de Sancto Johanne ex una et Johannes Marcho de Binissalem magister parietum ex altera partibus gratis et scienter capitula infrascripta que super infrascriptis conventa et concordata fuere firmamus et de et super illis et prout in eis continetur legitime paciscimur et contrahimus quorumquidem capitulorum tenor sequitur et est talis:

Primo lo dit Johan Marchó promet de fer al dit mosson Miquell de Sant Johan cent tornays de paret o lo que serà de set palms de cana alt a la defensió de la pertió d'en Martí Nivorra fins a la pertió d'en Jordi Pou.

Item lo dit mosson Miquell de Sent Johan en adiutori és tengut e li ha a donar tres catius provats e lo dit Johan Marchó hi ha esser ell e dos fills seus en fer la dita paret.

Item en lo loch a hon la pedra no serà a tred de civera lo dit mosson Miquell de Sent Johan és tengut e ha a donar al dit Johan Marchó lo carro e les bèstias (...) per tirar la pedra fins allà hon serà mester en cas que no y hagués pedra per arrencar ni per tirar ab civera e lo dit Johan Marchó és tengut pagar lo carreter per trahit.

Item són de acordi les dites parts que comensada la paret no se'n (...) fins sie acabada excepto lo temps del segar e de malaltia.

Item lo dit mosson Miquell de Sant Johan és tengut e promet pagar al dit Johan Marchó a rahó de vint sous lo tornay. E confesse lo dit Johan Marchó haver rebut del dit mosson Miquell compresas totas perdidas sexante tres liuras dotze sous.

Unde renunciemus expresse premissorum etc. promittimus nos dicte partes videlicet altera pars nostrum alteri ad invicem et vicisim predicta omnia et singula attendere servare et complere et non contrafacere etc. Obligamus bona nostra etc. Renunciemus large etc. foro etc. large. etc.

Testes Galcerandus Brondo mercator Maioricarum et Michael Garau de Porreres in quorum presencia omnes firmarunt.

XII

1501, octubre, 14

Joan Entens, picapedrer, nomena procurador Huguet Barxa, causídic.

ARM, Prot. M-590, 146v.

Die jovis XIII mensis octobris.

Ego Johannes Entens lapiscida Maioricarum gratis facio procuratorem meum certum etc. vos Huguetum Barxa causidicum Maioricarum presentem videlicet ad petendum

exhigendum (...) peccunie quantitates quas michi debet magnificus Miquael de Pachs miles de Maioricis pretextu certi pedis de pedra que in domo sua feci. Et de receptis apocha et albaranna faciendum etc. Et pro his ad lites largomodo etc. promitto habere ratum etc. obligo bona etc.

Testes Bartholomeus Peges et Jacobus Mir scriptores Maioricarum.

Fiat (...) salarii per dictum Entens dicto Ugueto de II solidos VI denarios pro libra (...) omni quod exhigerit etc. promitto habere ratum etc. obligo bona etc.

Testes prefacti.

XIII

1508, octubre, 20

Sobre l'obtenció de pedra de les pedreres de Cala Espardenya i Cala Estaló per a les obres del convent del Socors.³

ARM, EU 27, 390v.

Die veneris XX octobris anno jam dicto.

De nos jurats de la universitat y regne de Mallorca als honrats los sobreposats del offici dels picapadrés de la present ciutat, saluts. Com mestre Johan Cerre, picapedres, hage necessaris algunas plaças de les padreres de Cala Sperdenya y de cala Staló per obs de la obre de la ygleia del monestir de Nostre Done del Socors y de la casa del dit covent la qual obre ha cessat dies ha y cessa de present a causa de no haver pedra. Per tant vos dihem, cometem e manam que lo més prest que poreu aneu a les dites padreres en les quals dareu al dit mestra Cerra per obs (...) de dita ygleia la plaça que los anys passats fonch donada a mestra Daniel Pou lo qual iuxta los capítols de offici de vosaltres ell era tingut en solar dins quatre anys y ha passat circha més de VIII anus que no-y ha toquat sinó sols scurada la dita plaça sens après haver tallat en aquella pagant ell emperò les despeses que vosaltres conaxereu haurà fetes en lo scurar la dita plaça com per çervey de Nostra Dona axí sia stat deslberat. No res menys dareu y assignareu dites plaçes al dit mestra Cerra una en la Cala Sperdena per son master propri segons és permès per los dits capítols de vostre offici y una altre en cala Staló per obs de la casa del dit monestir de Nostra Dona assignant dites plasses en loch ha hon ab poques despeses se pujan scurar, tallar y carregar y acò no mudareu per alguna causa, rahó o respecte perque altrement seríem forçats en desídia y contumàcia de vosaltres fer-hi deguda provisió. Dada en Mallorca a XVIII de octubre any de la Nativitat de Nostre Senyor MDVIII.

XIV

1514, octubre, 10

Adob a la murada afegint un peu prop de la Portella.

ARM, EU, 125-125v.

Noverint universi. Quod anno a Nativitate Domini millesimo quingentesimo quartodecimo die vero veneris sexta mensis octobris intitulata coram multum spectabili et

³ Document citat a Maria BARCELÓ CRESPI; Guillem ROSSELLÓ BORDOY: *La ciudad de Mallorca. La vida cotidiana en una ciudad mediterránea medieval*, Palma, 2006, 124.

nobili domino locumtenenti generali et regni presentis gubernatore comparuit honorabilis et discretus syndicus universitatis et obtulit et presentavit supplicationem sequentem:

Molt S. e noble senyor.

Entre les altres coses per les quals lo tall darrerament fet e indicit per determinació del Gran e General Consell és stat fet és que si algunes coses necessitaven per la present universitat dels dinés del dit tall tinguessen fer culir los magnífichs jurats socórrer e ajudar a tall necessitat. E per quant entre les altres coses qui han en lo present any concorregut és stat hun peu lo qual los magnífichs jurats han fet fer en la murada prop la font de la Portella lo qual si no-s fos fet segons lo parer e consell de mestres e pèrits en semblants coses haguera portat gran dan no tensolament a dita universitat mas encara als confrontants en dita murada per lo qual peu co és pedre, mestres y altres coses són manester fins lo present die cent e deu lliures les quals jatsia los magnífichs jurats tenguen per la dita determinació facultat de pendre del tall e pagar aquelles als dits mestres e pedres però a major cautella e discàrrech lur que en pendre les dites cent e deu lliures del dit tall convertir aquelles com dites en los mestres, pedres e altres coses que han servit per dit peu supliquen a vostre spectable e noble senyoria al qual és stada per los dits mestres o pèrits deda plena notícia e informació de la dita necessitat vulle en dites coses posar auctoritat e decret de son presidal offici (...).

Quaquidem supplicatione oblata et dicto spectabili et nobili domino locumtenenti generali lecta et intimata confectim illius tenore audito de consilio magnifici regalii cancellarii et assessoris infrascripti cum reparacio murorum in loco predicto fuerit multum necessaria et universitas presentis regni non habeat peccunias ex quibus exprese facte in reparacione dictorum murorum solvi possint et (...) sint solvendo ex peccuniis dicti talli propterea sua spectabilis dominacio dictam supplicationem et omnia et singula in illa contenta admittit laudat et aprobat et pro illius maiori robore suam inter ponit auctoritatem pariter et decretum.